

USOS

 Powered by UAntwerp

39e JAARVERSLAG USOS 2023

Inleiding.....	2
Deel 1: Campuswerking.....	4
Deel 2: Partnerwerking.....	10
Democratische Republiek Congo.....	10
India.....	13
ISTT: Suriname en Brazilië	19
Marokko	27
Nicaragua	29

USOS

 Powered by UAntwerp

Inleiding

De U van USOS stond in 2023 voor urgent. In een wereld van klimaatcrisis, polarisatie en genocide, wil USOS personeelsleden en studenten bewust maken, op een kritische manier laten nadenken, en op een constructieve manier actie laten ondernemen rond urgente maatschappelijke thema's.

De partnerschappen vormen al vele jaren de hoeksteen van USOS, en zorgen tegelijkertijd voor een stevige inbedding in de Universiteit Antwerpen. Een relatie opbouwen op lange termijn, in solidariteit en met oog voor de bijzonderheden en noden van elke partner: dat zijn al jarenlang de principes waar USOS op steunt. In de huidige context, waarin dekolonisering van Noord-Zuidrelaties steeds urgenter wordt, komen deze principes opnieuw op de voorgrond. De waarde van een lange termijn perspectief en van wederkerigheid worden meer en meer erkend als noodzakelijke ingrediënten van een gelijkwaardig partnerschap. In die zin hebben de USOS visie en de USOS activiteiten zeker ook inspiratie gebracht voor het Strategisch Kader rond Globaal Engagement dat in 2022 al werd aangenomen op de Universiteit Antwerpen, en dat in 2023 effectief van start ging. Er kwam een hervormde Werkgroep Globaal Engagement, een nieuwe stafmedewerker, en een academisch comité. USOS is vertegenwoordigd in het Bureau en in de Werkgroep Globaal Engagement en neemt een actieve rol op in de uitvoering van de activiteiten van Global Minds. In maart 2023 werd de Aula Lumumba feestelijk ingehuldigd en vond er een conferentie plaats rond Global Engagement, waar USOS ook aan bijgedragen heeft.

Een lange termijnvisie op onze partnerschappen betekent echter niet dat deze niet dynamisch zijn, integendeel! In 2023 werkten de partnerverantwoordelijken Devanshi Saxena, Divin-Luc Bikubanya, Pierre Merlet en Bart Van Rompaey aan nieuwe activiteiten en legden ze contacten met nieuwe organisaties. Intussen werd er ook een nieuw partnerschap opgestart met ADEKUS (Anton de Kom University of Suriname) in Suriname en UNICAP (Universidade Católica de Pernambuco) in Brazilië. Het ISTT (Interdisciplinaire Studio voor Territoria in Transitie) binnen de faculteit Ontwerpwetenschappen werkt al vele jaren samen met deze universiteiten voor studentenuitwisseling en gezamenlijk onderzoek rond publieke ruimte, klimaatverandering, bouwculturen en stedelijke transformaties. Via een samenwerking met USOS hopen ze hun studenten beter te begeleiden en de partneruniversiteiten de mogelijkheid te geven om meer maatschappelijke impact te genereren. We mochten dan ook de enthousiaste Marleen Goethals van ISTT verwelkomen als nieuw lid in onze RvB. Bart Van Rompaey van Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, de nieuwe verantwoordelijke voor het Marokko partnerschap, werd ook lid van de RvB.

In Marokko waaide in 2023 ook een nieuwe wind. Naast Bart Van Rompaey stonden ook zijn collega Dirk Vissers (beiden Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen) en Imane Bendra (doctoraatsstudente Departement Sociologie) klaar om de exposure in de zomer van 2023 voor te bereiden. Vorig jaar rapporteerden we over de hervorming van de inleefreizen naar tweejarige, wederkerige trajecten, waarin een groep UAntwerpen studenten het ene jaar naar een partnerland reist, en het andere jaar een groep studenten uit het partnerland ontvangt. De trajecten omvatten niet enkel twee fysieke uitwisselingen, maar ook een reeks online leermomenten, met een thematische focus op een aantal maatschappelijk relevante thema's die in overleg met de partner worden gekozen. Deze online leermomenten werden door USOS medewerker Manon Coulon uitgewerkt met een financiering voor het COIL (Collaborative Oline International Learning) programma van de UAntwerpen vanuit het Voorsprongfonds.

De Marokko reis was een eerste belangrijke moment in de concretisering van deze nieuwe trajecten. Thematisch werd er gefocust op diabetes en op migratie, waarbij telkens een groepje studenten uit verschillende disciplines werd samengebracht, onder begeleiding van een onderzoeker. In Marokko werd er dankzij de contacten van de drie verantwoordelijken ook intensief samengewerkt met een aantal maatschappelijke organisaties, waardoor het zowel voor de studenten van UAntwerpen als voor

de studenten van UMP een leerrijke ervaring werd. Deze vernieuwde invulling betekent echter niet dat we de oorspronkelijke geest van de inleefreizen achterwege laten. De reizen staan nog steeds in het teken van samen leven, open staan en ervaringsgericht leren.

In DRC zal er in 2024 opnieuw een groep worden geselecteerd, die dan samen met een groep uit Marokko zal deelnemen aan de inleefreis in Antwerpen in september 2024.

In India werden in 2023 opnieuw stages georganiseerd. Acht studenten van de Faculteit Rechten en van de Faculteit Sociale Wetenschappen verbleven een maand in India en deden samen met Indische studenten onderzoek over mensenrechten-gerelateerde thema's.

In Nicaragua werd op 15 augustus 2023 onze partneruniversiteit Universidad CentroAmericana (UCA) gesloten. Nadat de bankrekeningen van UCA en onderzoekscentrum Nitlapan de week ervoor bevroren waren, werd UCA formeel op de hoogte gebracht dat de universiteit (en haar autoriteiten) beschuldigd werden van terrorisme, verraad en samenzwering. Een paar dagen later namen de overheidsinstanties de controle over de hele universiteitscampus over en richtten een nieuwe universiteit op. De klap voor USOS, en vooral de collega's die direct betrokken zijn bij het partnerschap, was uiteraard enorm. In deze verschrikkelijke context proberen we als USOS onze solidariteit te betonen door nauwe betrokkenheid met de mensen van UCA en Nitlapan, in de hoop dat de politieke situatie op een dag zal veranderen.

Het proces van multilaterale samenwerking dat enkele jaren geleden werd opgestart, werd ook in 2023 verder gezet. Het wordt mede opgevolgd door onze nieuwe ELP fellow, Maria Cordero, die van Nicaraguaanse afkomst is en heeft samengewerkt met Nitlapan. Concreet werd in 2023 het idee gelanceerd om samen met alle partners aan een boek te werken. Na de webinars die in het begin van het jaar werden georganiseerd rond verschillende thema's, werd 'caring for our common home' naar voren gebracht als centraal thema voor het boek. Het boek moet een collectie worden van hoofdstukken die geschreven worden door onderzoekers verbonden aan alle partneruniversiteiten, en die reflecteren over thema's zoals duurzaamheid, klimaat, beheer van natuurlijke rijkdommen, rechten van de lokale bevolking. De 'zorg voor het gemeenschappelijke huis' is één van de speerpunten oftewel *Universele Apostolische Preferenties* van de jezuïeten. Binnen het IgnAN netwerk namen we in 2023 deel aan enkele vergaderingen om ideeën uit te wisselen met de andere organisaties. Devanshi Saxena en Divin-Luc Bikubanya gaven ook lezingen in het studentenhuus Lerkeveld in Leuven, rond respectievelijk recht & onrecht in India en natuurlijke rijkdommen in DR Congo. Een andere activiteit binnen de multilaterale samenwerking is het Pen Friends project, dat sinds de Covid periode jaarlijks terugkeert en in 2023 meer inzet op betrokkenheid van de studenten via digitale briefcorrespondenties.

De Debating Development reeks van 2023 richtte zich op de vraag naar de rol van de universiteit in sociale transformatie. De 191 ingeschreven studenten werden dit jaar nauw bij de thematiek betrokken en 250 andere personen woonden één van de negen publieke panelgesprekken bij. Op deze manier hoopt USOS bij te dragen aan een kritische maar constructieve visie op de rol die de universiteit kan spelen in de samenleving. Daarnaast werkt USOS vanuit haar jarenlange ervaring ook mee aan een boek rond service learning. Gerlinde Verbist schrijft mee met onder andere Janus Verrelst aan een hoofdstuk rond *International Service Learning*.

Tenslotte ben ik erg trots op onze twee studentenvertegenwoordigers. Zij toonden een enorme gedrevenheid en organiseerden twee succesvolle activiteiten. In december 2023 nodigden ze Minister van Ontwikkelingssamenwerking Caroline Gennez uit voor een gesmaakte lezing. In maart 2024 organiseerden ze een panelgesprek rond de documentaire Cobalt Rush. Ze tonen zo dat USOS studenten kan blijven warm maken om te leren over, en bij te dragen aan, de relevante, urgente thema's van vandaag en morgen.

Sara Geenen, voorzitter USOS

Deel 1: Campuswerking

In 2023 draaide de campuswerking van USOS op volle toeren. Met de betrokkenheid van onze partners in het Globale Zuiden, met het engagement van vele personeelsleden en studenten van Universiteit Antwerpen en met de financiële hulp vanuit het Global Minds programma, kon USOS een reeks impactvolle activiteiten ontplooiën. USOS gaf daarmee een wezenlijke invulling aan het nieuwe institutioneel gedragen kader voor Global Engagement aan Universiteit Antwerpen.

1) Vierdaagse vorming en voorbereiding van de exposures

In Februari namen 16 studenten en 6 personeelsleden deel aan onze jaarlijkse vierdaagse vorming ter voorbereiding van de exposures naar India en Marokko. Via eigen workshops en met de hulp van gastsprekers kregen de deelnemers een inleiding op verscheidene maatschappelijke aspecten betreffende Marokko en India. Daarnaast was er ruimte voor interculturele vorming en reflectie op ongelijkheid en (internationale) solidariteit. Het programma had een sterk groepsbindend en motiverend effect op de studenten.

De deelnemers van de India exposure bereidden zich na de vierdaagse vorming verder voor via enkele online sessies met sprekers die verbonden zijn aan onze partnerinstellingen. Hiervoor konden de studenten rekenen op begeleiding van Devanshi Saxena en Nele Voorspoels, beiden verbonden aan Faculteit Rechten.

De deelnemers van de Marokko exposure bereidden zich verder voor via vrijwilligerswerk rond één van de thema's waarvoor ze zich inschreven (migratie of diabetes). Dit traject werd afgesloten met een groepsreflectie over hun vrijwilligerswerk. Daarnaast engageerden ze zich in het geven van inleidende presentaties rond migratie en diabetes voor de andere leden van de groep. Voor deze voorbereiding konden de studenten rekenen op de begeleiding van Manon Coulon (USOS), Kilian Van Looy (SW), Hannes Lenaerts (SW) en Imane Bendra (MIGLOBA - SW).

2) India exposure

See partnerwerking India

3) Oujda Exposure

Het 2023 Exposure programma, een samenwerking tussen de Universiteit Antwerpen (UA) en de Université Mohamed Premier (UMP), had tot doel intercultureel leren en uitwisseling te bevorderen. Het programma liep van 28 augustus tot 23 september 2023 in Oujda, Marokko, en bracht vijf studenten van UA, twee assistenten van het departement sociologie en een USOS-medewerker samen. Elke deelnemer verbleef bij een gastgezin van UMP, wat een diepe culturele onderdompeling mogelijk maakte.

Het programma had twee hoofddoelen: culturele onderdompeling en academische verkenning. Het culturele aspect hield in dat studenten het leven in een ander land ervoeren, interculturele competenties stimuleerden en waarden van wereldburgerschap bevorderden. De academische verkenning richtte zich op specifieke onderwerpen zoals "de rol van voeding en beweging bij diabetes" en "toegang van migranten tot onderwijs en de arbeidsmarkt". Dit aspect was erop gericht om het begrip van de deelnemers te verbreden en verschillende perspectieven te bieden.

Tijdens het programma namen de deelnemers deel aan verschillende activiteiten. Ze brachten tijd door met hun gastgezinnen om het dagelijkse leven en de lokale gebruiken te begrijpen. Ze werkten samen met de partneruniversiteit, lokale verenigingen en gezondheidscentra om hun kennis van de gekozen onderwerpen te verdiepen. Sociaal-culturele activiteiten, zoals groepsuitstapjes en evenementen, boden mogelijkheden voor culturele uitwisseling en binding. Daarnaast stimuleerden regelmatige reflectiesessies discussies en analytisch denken, waardoor deelnemers hun ervaringen konden verwerken en ervan konden leren.

Het programma had te kampen met een aantal uitdagingen, voornamelijk op het gebied van communicatie. Om deze problemen aan te pakken werden verschillende aanbevelingen gedaan, waaronder het verduidelijken van de rollen en verwachtingen van alle begeleiders en deelnemers, het organiseren van workshops om verwachtingen te stellen en open communicatie te bevorderen, en het houden van regelmatige bijeenkomsten om de logistiek, reflecties en voortgang te bespreken.

Ondanks deze uitdagingen bereikte het programma zijn doelen: de deelnemers verwierven interculturele vaardigheden zoals taalvaardigheid, aanpassingsvermogen en probleemoplossing. De ervaring leidde tot verschillende reflecties over mondiaal burgerschap. Terwijl sommige studenten een gevoel van gemeenschap en vertrouwen omarmden, werden anderen geconfronteerd met moeilijkheden die hun visie op onderlinge afhankelijkheid vorm gaven.

De academische resultaten waren over het algemeen positief, met studenten die kritisch dachten over de gekozen onderwerpen. Taalbarrières en onvoorziene vertragingen belemmerden echter het vermogen van sommige deelnemers om de thema's volledig te verkennen.

Concluderend was het programma succesvol in het bereiken van de doelstellingen ondanks communicatiegerelateerde uitdagingen. Voor toekomstige exposures zouden meer gestructureerde communicatie en duidelijkere roldefinities de ervaring kunnen verbeteren. Het in evenwicht brengen van academische en culturele doelen blijft cruciaal om een uitgebreid en verrijkend programma te garanderen.

Laatste gezamenlijke diner bij Hajar-Aya thuis. Oujda, september 2023

USOS

Powered by UAntwerp

4) Global Pen Friends

Het Global Pen Friends Project 2023 bracht 88 universiteitsstudenten uit verschillende landen met elkaar in contact door middel van het schrijven van brieven: 32 uit Nicaragua, 28 uit DR Congo, 12 uit India en 12 uit België. Het doel was om interculturele communicatie en begrip te bevorderen.

Elke student schreef twee brieven, die vervolgens op de blog van het project werden geplaatst. Vanwege veiligheidsredenen na de inbeslagname van UCA door de overheid in Managua werden de namen van de Nicaraguaanse studenten vervangen door pseudoniemen. Ondanks de ruime inhoud was het blogverkeer laag, wat leidde tot een nieuwe promotiestrategie voor 2024, met “ambassadeurs” op elke universiteit om de zichtbaarheid te vergroten.

Het schema voor 2023 was over het algemeen effectief, met planning in december, selectie van deelnemers in januari en februari, briefwisselingen in maart en april en blogposts van mei tot augustus. Om de processen voor 2024 te stroomlijnen, zullen studenten brieven rechtstreeks naar elkaar sturen, met Manon in kopie. Het nieuwe schema is bedoeld om de administratieve werkdruk te verminderen en tegelijkertijd structuur te behouden.

De feedback van studenten was positief en benadrukte de waarde van interculturele contacten. Suggesties voor verbetering waren onder andere een betere blogpromotie, flexibelere mogelijkheden om brieven te schrijven en extra online bijeenkomsten. De ambassadeurs zullen hiervoor een belangrijke rol spelen.

Over het algemeen was het Global Pen Friends Project 2023 een succes. De geplande veranderingen voor 2024 zijn gericht op het verbeteren van de communicatie, het verbeteren van de zichtbaarheid en het creëren van een meer boeiende ervaring voor deelnemers.

Ananya (India) en Nabami (DRC) ontmoeten elkaar aan de Universiteit Antwerpen na enkele jaren van penvriendschap.

Tot slot delen we een getuigenis van een deelnemer van 2023:

« Esta fue una experiencia única que me permitió conocer más sobre otro país y puntos de vista de las personas. También fue un ejercicio de paciencia, tanto al momento de escribir la carta, como para recibirla, ya que actualmente queremos todo de forma inmediata y las cartas son una forma lenta y más personal de conocer a una persona. Fue una linda experiencia. » (Anoniem, Nicaragua)

5) Filmvoorstellingen in samenwerking met 11.11.11

In 2023 werkten we opnieuw samen met 11.11.11 om het hele jaar door tot nadenken stemmende filmvertoningen te organiseren. Deze evenementen, die worden gehouden in samenwerking met De Cinema en andere hoger onderwijsinstellingen, dienen als cruciale platforms voor discussie en reflectie over onderwerpen die onze wereld vandaag de dag vormgeven.

In 2023 bracht onze samenwerking drie impactvolle vertoningen voort, elk gevolgd door een paneldiscussie met een scala aan sprekers; van “artivisten” tot beleidsmakers.

In maart richtten we ons met “**Marcher Sur L'eau**” op ecologische (water)duurzaamheid. Deze vertoning ging gepaard met een paneldiscussie met Kiki Berkers van 11.11.11, Aboudlaye Souna Souley van S-eau-S Sahel, en Joni Vanderhaeghe en Jonas Peeters van Water4Ghana. Esohe Weyden modereerde het gesprek, waarin oplossingen voor dringende klimaatproblemen werden verkend.

In mei vertoonden we “**Flee**”, een krachtige documentaire over de schrijnende ervaringen van migranten. Na de vertoning ging ons publiek in discussie onder leiding van Tine Danckaers, senior schrijver bij MO*, wiens expertise in het Midden-Oosten en migratie van onschatbare waarde was. Samen met haar waren Flor Didden, een beleidsexpert van 11.11.11, en Khatera Shamal, wiens persoonlijke reis diepte toevoegde aan het gesprek.

In november belichtte “**Holding Up The Sky**” het perspectief van de Yanomami (inheemse bevolking uit het Amazonegebied) op duurzaamheid en de toekomst van onze planeet, wat leidde tot een discussie na afloop van de vertoning onder leiding van Pieter Van Eecke, de regisseur van de film, samen met milieuactiviste Dayana Corzo Joya en Fay Vastenhoud van 11.11.11. Ruby Sanders leidde het gesprek en zorgde voor inzichtelijke uitwisselingen over activisme en belangenbehartiging.

6) Debating Development

De debattencyclus Debating Development werd voortgezet in 2023, in samenwerking met de Universitaire Stichting voor Ontwikkelingssamenwerking (USOS), het Universitair Centrum Sint-Ignatius Antwerpen (UCSIA) en ditmaal ook met het Instituut voor Milieukunde en Duurzame Ontwikkeling (IMDO). De 21e editie van Debating Development bracht academici, studenten en beleidsmakers bijeen voor een reeks over de “de universiteit als onderwerp van sociale transformatie”. Negen panels onderzochten, elk vanuit een ander perspectief, hoe universiteiten hun principes van dekolonisering, diversiteit en duurzaamheid (niet) toepassen op de eigen instelling. Hiermee slaagde de reeks in om fundamentele vragen op te werpen over de rol en de reden van een universiteit en over het functioneren ervan. De betrokkenheid van de universitaire gemeenschap bij deze debatten maakte van deze editie een erg levendige en relevante reeks. De reeks werd als keuzevak opgenomen door 190 studenten, uit alle negen faculteiten van de Universiteit Antwerpen. Voor elke sessie was er ook belangstelling van academisch personeel en van het bredere maatschappelijke middenveld. In totaal 250 personen schreven zich voor één van de sessies in.

De studenten schreven voor dit vak in groepjes van vijf een groepswerk over hun ingebeelde nieuwe universiteit. Dit resulteerde in een aantal sterke, relevante en zelfs prangende papers, die nadien publiek gemaakt werden op de website en aan de universiteit gepresenteerd werden tijdens een universiteitsevent over etnisch-culturele diversiteit.

Uit de evaluatie van de reeks kwam een appreciatie van de studenten naar boven voor de relevantie van de thematiek. Vanuit de korfvakcommissie werd de aanpak van het groepswerk, met de daarbij horende verplichte les voor de studenten, als inspirerend gezien voor andere korfvakken.

7) Activiteiten van de studentenvertegenwoordigers

De twee studentenvertegenwoordigers, Hanne De Boe en Céline Vanden Abbeele, organiseerden het evenement “**Belgisch ontwikkelingsbeleid in een veranderende wereld**”, dat een dynamische bijeenkomst werd op 5 december in de Stadscampus. Onder de aanwezigen waren studenten van verschillende departementen en universiteiten, die samenkwamen om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs) te verkennen en te pleiten voor solidariteit en duurzame ontwikkeling.

Caroline Gennez, Belgisch minister van Ontwikkelingssamenwerking, hield een verhelderende keynote speech en benadrukte de centrale rol van studenten bij het aanpakken van wereldwijde uitdagingen zoals de Belgische ontwikkelingsstrategie en de oorlog in Gaza. Het evenement omvatte boeiende activiteiten zoals een paneldiscussie, een vraag- en antwoordsessie met de minister en een netwerksessie, wat leidde tot een groter bewustzijn, versterkte samenwerkingsverbanden en bruikbare initiatieven om duurzaamheid te promoten en positieve verandering teweeg te brengen binnen en buiten onze universitaire gemeenschap.

Minister voor Ontwikkelingssamenwerking Caroline Gennez maakte een vurig pleidooi voor mondiale betrokkenheid tijdens het evenement "Belgisch ontwikkelingsbeleid in een veranderende wereld" van USOS-studentenvertegenwoordigers Céline Vanden Abbeele (links) en Hanne De Boe (rechts)

Janus Verrelst, Manon Coulon, Céline Vanden Abbeele & Hanne De Boe

USOS

Powered by UAntwerp

Deel 2: Partnerwerking

Democratische Republiek Congo

1. Sociaal-politieke en economische situatie

De Democratische Republiek Congo (DRC) beleefde in 2023 een turbulent jaar met verkiezingen, waarbij de oppositie (voornamelijk onder leiding van Moise Katumbi, Martin Fayulu en Denis Mukwege) campagne voerde voor verandering en de meerderheid aan de macht (onder leiding van Félix Tshisekedi) de "consolidatie van de verworvenheden" van de afgelopen 5 jaar verdedigde. Tegelijkertijd is de veiligheidssituatie in het oosten van de DRC gedurende 2023 en sinds begin 2024 onstabiel en onvoorspelbaar gebleven. De gevechten tussen de ordestrijdkrachten en de rebellengroep M23 in Noord-Kivu nemen de laatste tijd toe, met herhaaldelijke (en dodelijke) bombardementen in de stad Goma. Bij de presidents- (en parlaments-) verkiezingen van 20 december 2023 is Félix Tshisekedi herkozen met 73% van de stemmen. Hoewel deze verkiezingen een demonstratie waren van een democratie die zich in de loop der jaren heeft proberen te laten gelden, waren ze toch onderhevig aan kritiek, met name wat betreft het klimaat van chaos dat ze volgens verschillende waarnemers kenmerkte. Hoe het ook zij, president Tshisekedi staat de komende 5 jaar voor grote uitdagingen, variërend van endemische corruptie, die hij krachtig en herhaaldelijk heeft beloofd te bestrijden, tot de precaire veiligheidssituatie in het oosten van het land, waar zijn beloften om de veiligheid te herstellen opnieuw niet zijn ingelost. Tot slot moeten we aan deze kwalen die het sociaal-politieke leven van het Congolese volk aantasten, de kwestie van de armoede toevoegen, die jaar na jaar met scherp wordt gesteld. Volgens de Wereldbank zal meer dan 60% van de Congolezen (ongeveer 65 miljoen mensen) in 2022 nog steeds moeten rondkomen van minder dan 2,15 dollar per dag.

2. Over de samenwerking

In 2023 werd het USOS-UCB partnerschap gekenmerkt door een aantal belangrijke gebeurtenissen en activiteiten: de aanwezigheid van nieuwe verantwoordelijken voor het beheer van het partnerschap, hulp aan slachtoffers van rampen die aan de UCB studeerden na een natuurramp in Kalehe (in Zuid-Kivu), en groeiende belangstelling voor het Global Pen Friends project. We bespreken dit hieronder in meer detail. Tegelijkertijd diende 2023 als voorbereidingsjaar voor verschillende activiteiten die in 2024 zullen plaatsvinden, namelijk de cursus Research Design in Social Sciences (waarvan de 7e editie zal plaatsvinden in april 2024 en de 8e editie eind 2024) en de onderdompelingsreis naar België in september 2024, waaraan 8 zorgvuldig geselecteerde UCB-studenten zullen kunnen deelnemen.

- Nieuwe gezichten in het partnerschap

Sinds maart 2023 heeft USOS het genoegen een nieuw team te verwelkomen in haar partnerschap met de DRC. Aan de Universiteit Antwerpen is Divin-Luc Bikubanya verantwoordelijk voor de contacten met de Katholieke Universiteit van Bukavu (UCB). Divin-Luc is momenteel doctoraatsstudent aan het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (IOB/Universiteit Antwerpen) en ook onderwijsassistent aan dezelfde instelling. Aan de andere kant is Odile Bapolisi aan de UCB verantwoordelijk voor het partnerschap. Zij is doctoraatsstudent aan de UCB en tegelijkertijd onderwijsassistent aan de rechtenfaculteit van de UCB. Samen zullen zij de contacten onderhouden tussen USOS en haar partneruniversiteit in de DRC, UCB, met name via verschillende academische, wetenschappelijke en culturele projecten van sociaal belang.

Divin-Luc Bikubanya

Odile Bapolisi

- **Bijstand Kalehe**

Begin mei 2024 werd het grondgebied van Kalehe, langs het Kivumeer, getroffen door overstromingen en aardverschuivingen als gevolg van hevige regenval. De dorpen in kwestie waren BUSHUSHU en NYAMUKUBI, waar 400 mensen omkwamen en duizenden ontheemd raakten. Na deze tragische gebeurtenissen sloot USOS zich aan bij de oproep van de UCB om hulp te bieden aan de slachtoffers, in het bijzonder de families van de 12 studenten die zwaar getroffen werden (met name door het verdwijnen van hun land en bestaansmiddelen, waaronder vee). De solidariteitscampagne die USOS op haar websites lanceerde, bracht € 1.036 op die, via de Sociale Dienst van de UCB, werd gebruikt om het collegegeld van UCB-studenten uit de bovenvermelde dorpen te helpen financieren.

- **Global Pen Friends (GPF) 2023**

Van de in totaal 88 studenten die in 2023 deelnamen aan het briefuitwisselingsprogramma voor studenten in USOS-partnerschap, gingen 28 studenten uit de DRC actief de dialoog aan met hun medestudenten uit andere landen (Nicaragua, India en België). Onder de besproken onderwerpen waren de Congolezen vooral geïnteresseerd in technologie en innovatie, onderwijs, gendergelijkheid, klimaat, gezondheid en, nog belangrijker, corruptie en veiligheid. GPF blijkt dus een uitstekend platform te zijn voor jonge studenten om hun mening te geven over het dagelijkse leven van de Congolezen. Zonder zich daartoe te beperken, creëert het een gezonde ruimte voor discussie en kennisuitwisseling tussen de partnerstudenten door de contextuele realiteiten te confronteren of aan te vullen om zich uiteindelijk zoveel mogelijk open te stellen voor de wereld, zoals de twee getuigenissen hieronder bevestigen¹ :

Getuigenis 1: *"Ik vond deze ervaring geweldig en zou het iedereen aanraden. Het is zeldzaam om in contact te komen met iemand die in een andere wereld leeft dan wij, die de dingen op zijn eigen manier ziet en die lichtjaren van ons verwijderd is. Global Pen Friends is de brug tussen deze twee werelden. Je maakt levenslange vrienden, je leert om te gaan met anderen, je leert de echte wereld kennen en dat is geweldig"* (Estelle, RDC)

Getuigenis 2: *"De mogelijkheid die Global Pen Friends ons biedt om te communiceren met studenten van verschillende achtergronden is een gouden kans om te leren over het leven in hun land, om ons vrij uit te drukken over de problemen van onze samenleving en om te proberen oplossingen voor deze problemen aan te dragen"* (Anoniem, DRC)

¹ Overgenomen uit het Global Pen Friends Report, opgesteld door Manon Coulon.

In de Congolese context, waar toegang tot een stabiel internet voor de meeste mensen een uitdaging blijft, ziet GPF zichzelf als een 'sociaal netwerk' voor het verdiepen van kennis over maatschappelijke kwesties, waardoor studenten de vaak mondiale aard van lokale kwesties kunnen ontdekken en hun schrijfvaardigheid kunnen aanscherpen.

Divin-Luc Bikubanya & Odile Bapolisi

USOS

Powered by UAntwerp

India

Een groep van 8 studenten en 2 personeelsleden van UAntwerpen bezocht India in 2023, met de steun van USOS. Dit was de belangrijkste activiteit van het jaar omdat het ons de kans gaf om onze partners aan de National Law University in Delhi en Xavier's Institute of Social Service in Ranchi fysiek te ontmoeten en ons partnerschap te versterken. Een ander formeel partnerschap werd aangegaan met onze tot nu toe informele partner St. Xavier's College, ook in Ranchi. In het onderstaande deel beginnen we met een overzicht van het sociaal-politieke landschap van India, waarbij we ons richten op gebeurtenissen in de tijd en de geografische nabijheid van het bezoek (juli-augustus 2023).

India, dat is Bharat - Een overzicht

"India, dat is Bharat", zoals staat in artikel 1 van de grondwet van India, was prominent aanwezig in discussies rond een uitnodiging voor een G20-diner, waar het gebruik van het Indiase woord 'Bharat' een discussie op gang bracht over de vraag of de regering een naamsverandering plant. Zou het misschien een reactie zijn op de nieuwe alliantie van de oppositie die ook de creatieve naam [I.N.D.I.A.](#) draagt of omdat de B.J.P., de regeringspartij, 'India' als een koloniaal aanhangsel beschouwt? We weten het niet zeker.

Met de overgang naar [India's voorzitterschap van de G20](#) van 1 december 2022 tot 30 november 2023, zette het thema *Vasudhaiva Kutumbakam* (Eén aarde, één familie, één toekomst) de toon voor een reeks bijeenkomsten op hoog niveau en feestelijke evenementen in Delhi. Maar te midden van deze diplomatieke afspraken werd van 18th tot 20th augustus een alternatieve bijeenkomst georganiseerd door 70 basisorganisaties, bekend als de We20 conferentie, met een [verklaring](#) getiteld 'People and Nature over Profits for a Just, Inclusive, Transparent and Equitable Future'. Het evenement werd op de tweede dag abrupt stilgelegd door [de politie van Delhi](#). Door deze onderbreking kregen enthousiaste deelnemers, waaronder studenten die hoopten in contact te komen met figuren uit het maatschappelijk middenveld die relevant waren voor hun onderzoek, geen toegang tot het evenement.

Tegelijkertijd [doken er berichten op](#) over een ander soort shutdown in Manipur, waar etnische spanningen leidden tot de langste [internet shutdown](#) in India in het afgelopen jaar (van mei tot december), een voorbeeld van de verkleining van de democratische ruimten. Elders doken uitingen van solidariteit op, zoals in Ranchi, waar inheemse groepen op de Werelddag van de Inheemsen (9 augustus) hun steun betuigden aan de inheemse gemeenschappen in Manipur en het stilzwijgen van de regering in deze kwestie aan de kaak stelden. Deze discussies wierpen ook licht op de bezorgdheid over het milieu, vooral met betrekking tot de verwatering van wetten die van invloed zijn op gemeenschappen die in bossen leven, zoals de Forest Conservation (Amendment) Bill 2023 en de Biological Diversity Amendment Bill 2023, die ogenschijnlijk bedoeld zijn om ontwikkeling en nationale veiligheid te bevorderen, maar [bekritiseerd worden](#) omdat ze de exploitatie van bosgebieden door bedrijven vergemakkelijken.

USOS

Powered by UAntwerp

Een informatiebord gemaakt door de leerlingen van het St. Xavier College in Ranchi vestigt de aandacht op belangrijke kwesties aan de vooravond van World Indigenous Day, 9 augustus 2023.

Een maaltijd delen bij het Slow Food-initiatief Ajam Emba van een XISS-alumna Aruna Tirkey

In het licht van dergelijke uitdagingen wordt internationale solidariteit door middel van fysieke en digitale uitwisselingen tussen instellingen voor hoger onderwijs steeds belangrijker. Met name de goedkeuring door India van het Nationaal Onderwijsbeleid 2023, met de nadruk op gebieden als onderzoeksbevordering, professionele ontwikkeling van docenten en internationalisering, biedt een veelbelovend kader voor samenwerking. Initiatieven zoals de Erasmus plus mobiliteitsbeurs voor inkomende mobiliteit in 2024 en 2025, naast andere gezamenlijke projecten die door onze partnerschappen worden gefaciliteerd, sluiten positief aan bij de doelstellingen die in dit beleid worden beschreven.

USOS

Powered by UAntwerp

USOS India Stage-Exposure 2023

In de eerste helft van het jaar bereidden studenten en medewerkers van de UAntwerpen en onze partneruniversiteiten het bezoek van de studenten van de faculteiten Sociale Wetenschappen en Rechten aan India voor. USOS faciliteerde de voorbereiding door van 6 tot 9 februari een vierdaags vormingsprogramma te organiseren in Antwerpen. Dit omvatte lessen over religie en filosofie in India en het kastensysteem in India naast andere thematische onderwerpen. Het omvatte ook sessies over de ontwikkeling van overdraagbare vaardigheden zoals empathie, inclusie, veerkracht en verbinding, over zelfreflectie over je metaforische 'rugzak' wanneer we in een groep reizen, en over voorrechten, stereotypen en ethische communicatie.

De India Stage/Exposure 2023 begon met een bezoek aan Agra op 21 juli, waar studenten de Taj Mahal bewonderden en de kans kregen om elkaar als groep beter te leren kennen. Op 24 juli begonnen de lessen aan de National Law University, Delhi (NLUD), waar de nadruk lag op brede thema's die relevant waren voor het onderzoek van de studenten. Een aansluitend verblijf van drie weken aan het Xavier's Institute of Social Service (XISS) in Ranchi bood ruimte voor individueel onderzoek, stages en mentorschap gericht op Adivasi-rechten. Feedback van de partners bij NLUD benadrukte de behoefte aan geavanceerde planning, praktijklessen en bredere interactie met ngo's en maatschappelijke organisaties.

In week 1, tussen Dwarka en het centrum van Delhi, combineerden studenten lessen aan de NLUD, ontmoetingen met professoren en sightseeing. Door in Delhi te zijn, kregen ze te maken met grote klassentegenstellingen en de maatschappelijke realiteit. Waardevolle feedback benadrukte het belang van communicatie voorafgaand aan het bezoek, praktische lessen en het opnemen van ngo-perspectieven in het curriculum.

Studenten samen met het docententeam voor het studieprogramma van een week aan de NLUD

USOS

Powered by UAntwerp

Week 2 in Ranchi bestond uit meeslepende ervaringen, waaronder bezoeken aan ngo's, dorpen en mijnen, waarbij kritische reflecties over culturele gevoeligheid en ethisch engagement werden gestimuleerd. Feedback onderstreepte het belang van gestructureerde reflectiemomenten en uitgebreide samenwerkingsverbanden. In week 3 raakten de studenten gewend aan hun onderzoeksritme in Ranchi, in samenwerking met mentoren van XISS en externe experts zoals Jacinta Kerketta, Prof. Jean Dreze, Dr. Brototi Roy en Dr. Anju Helen Bara. De activiteiten van de studenten vielen samen met de World Indigenous Day en boden inzicht in kwesties rond inheemse rechten. In de laatste week hadden de studenten te maken met gezondheidsproblemen en afscheid nemen, en ze sloten af met een evaluatiebijeenkomst bij XISS, waar lofuitingen werden beantwoord met suggesties voor betere planning, communicatie en ondersteuning van studenten.

Directeur Dr. Joseph Marianus Kujur in gesprek met de studenten van XISS, Ranchi

USOS studentvertegenwoordiger Céline Vanden Abbeele geeft een bedankwoordje aan de faculteit van XISS Ranchi

Leerlingen ontmoeten onze partners op het St. Xavier's College

De exposure culmineerde in de deelname van de studenten aan de Law and Development Conference aan de NLUD voordat ze uit Delhi vertrokken. De belangrijkste volgende stappen waren het formaliseren van partnerschappen door middel van MoU's met St. Xavier's college Ranchi en

USOS

Powered by UAntwerp

interinstitutionele overeenkomsten met XISS en NLUD, waardoor de samenwerking wordt voortgezet en toekomstige iteraties van het India Stage/Exposure programma worden verrijkt.

Meer foto's van het programma zijn hier te vinden:

<https://www.uantwerpen.be/nl/centra/usos/exposures/verslagindiaexposure/>

Volgende stappen

Het jaar 2024 is veelbelovend omdat er verschillende activiteiten plaatsvinden. Studenten van alle partnerinstellingen nemen deel aan het Global Pen Friends Project en we kijken uit naar inzichtelijke bijdragen van hen. Twee studenten van XISS zullen deelnemen aan een stage in het kader van de Master Politieke Wetenschappen aan de UAntwerpen bij Belgische ngo's zoals 11.11.11 en IPIS, gefinancierd door de mobiliteitsbeurs Erasmus plus studiepunten. USOS zal ook elk één student van de drie partnerinstellingen verwelkomen om deel te nemen aan de zomercursussen georganiseerd door de zomeruniversiteit van de UAntwerpen. Ten slotte hopen we op meer boeiende sessies binnen het multilaterale netwerk om onze samenwerking te verrijken.

Devanshi Saxena & Anant Kumar

ISTT: Suriname en Brazilië

1. Inleiding context en land

In 2023 voegde USOS de Anton de Kom Universiteit van Suriname (AdeKUS) en de Universidade Católica de Pernambuco (UNICAP) toe als nieuwe partners. De interdisciplinaire Studio for Territories in Transition (ISTT) van de Faculteit Ontwerpwetenschappen van de Universiteit Antwerpen werkt sinds 2006 samen met de Faculteit Technologische Wetenschappen van AdeKUS en sinds 2018 met het Departement Architectuur en Stedenbouw van UNICAP. AdeKUS, de enige openbare universiteit van Suriname, telt bijna 3.800 studenten en heeft sterke banden met lokale organisaties doordat ze grotendeels uit alumni bestaan. UNICAP, een van de twee universiteiten van Recife in Brazilië, is een kleine katholieke instelling met 15.000 studenten, gelegen in het historische stadscentrum en ook toegewijd aan gemeenschapdienst.

In Suriname leeft 26% van de bevolking in armoede, voornamelijk geconcentreerd in het binnenland, ondanks het feit dat het een land met een hoger middeninkomen is. Economische uitdagingen als gevolg van ongunstige grondstofprijzen (mijnbouw en goud) sinds 2020, in combinatie met hoge inflatie, hebben geleid tot toenemende werkloosheid en armoede (Worldbank 2024). Sinds 2020 is er optimisme over de exploratie van offshore-olie, maar de gevolgen van de klimaatverandering, zoals frequentere overstromingen die worden verergerd door de verouderende stedelijke infrastructuur, blijven aanhouden. In de huidige coalitieregering van het land, sinds 2020 geleid door de VHP en ABOP, werd Marciano Dasai, lokale promotor van ISTT, in mei 2023 benoemd tot minister van Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Brazilië, ook geclassificeerd als een land met een hoger middeninkomen, kampt met vergelijkbare problemen. 21,3% van de bevolking leeft in armoede, wat vooral Afro-Braziliaanse en inheemse bevolkingsgroepen treft, evenals regio's als Pernambuco in het noorden en noordoosten (Worldbank 2024). De hoofdstad Recife lijdt onder grote armoede, dakloosheid en kwetsbaarheid voor klimaatverandering vanwege het laaggelegen terrein. Ondanks eerdere economische recessies heeft Brazilië een bescheiden herstel gekend sinds de herverkiezing van president Lula Da Silva in oktober 2022, waarbij sociale programma's opnieuw werden opgestart, waaronder een bijgewerkte versie van het Minha Casa Minha Vida-initiatief dat zich richt op het herbestemmen van leegstaande gebouwen voor sociale huisvesting in stedelijke gebieden.

2. Samenwerkingsverbanden met AdeKUS en UNICAP

2.1 UNICAP-studenten in Antwerpen

Van eind september '23 tot februari '24 studeerden drie studenten van UNICAP Brazilië aan de Faculteit Ontwerpwetenschappen van de Universiteit Antwerpen (met Erasmus+ Credit Mobility-beurzen). Naast het volgen van cursussen in de Master Erfgoedstudies en Architectuur, voerden ze ontwerp onderzoek uit binnen de ISTT studio (geleid door Johan De Walsche en Nathan De Feyter). Hun onderzoek sloot aan bij het doctoraatsonderzoek van Nathan De Feyter, die onderzocht hoe transformaties van Comfortawoningen aan de Ten Eekhovellei in Deurne-Noord en de vernieuwing van het aangrenzende "Ringpark Schijn" ontheemding als gevolg van gentrificatie kunnen tegengaan. Veel van deze woningen staan er nu verlaten bij, nadat ze door het stedelijke vastgoedbedrijf VESPA waren aangekocht vanwege de onleefbare omstandigheden als gevolg van de aanleg van de Antwerpse ring in hun achtertuin.

Braziliaanse studenten in dialoog met bewoners in de Ten Eekhoelei

2.2 Studenten UAntwerpen bereiden zich voor op onderzoek in Suriname en Brazilië

Ondertussen bereidden 11 masterstudenten (één uit Erfgoedstudies, vijf uit Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening en vijf uit Bouwkunde) zich in de ISTT-studio voor op veldwerk voor hun masterscriptieonderzoek in Recife en Suriname, onder begeleiding van ISTT-begeleiders Johan De Walsche, Nathan De Feyter, Thomas Vanoutrive en Marleen Goethals. Op de agenda: Ontwerpgedreven participatief actieonderzoek naar mogelijke toekomstscenario's voor de Centrale Markt in Paramaribo (Suriname); naar community-based revitalisatie van het Beatrix Theater in Moengo (Suriname); naar potentieel voor een blauw-groen (fiets)netwerk in Paramaribo-Zuid (Latour); naar community-based inclusieve vernieuwing van het verwaarloosde district Santo Antônio in Recife (Brazilië). Zie voor meer informatie <https://istt.be/en>

Voor de drie studenten die onderzoek voorbereidden in Recife, was de aanwezigheid van Braziliaanse studenten (zie 2.1) zeer gunstig, omdat het de uitwisseling van kennis en de ontwikkeling van vriendschappen bevorderde.

2.3 UNICAP en AdeKUS docenten online en op de campus aan de UAntwerpen

In april '23 bracht Marciano Dasai, lokale ISTT-promotor bij AdeKUS, een maand door aan de Faculteit Ontwerpwetenschappen van de Universiteit Antwerpen (met Erasmus+ financiering). Tijdens zijn verblijf voerde hij gesprekken met verschillende belanghebbenden, nam hij deel aan de AESOP Young Academics Conference, werkte hij aan de herziening van het bachelorprogramma "Architectuur" aan AdeKUS en werkte hij mee aan onderzoeksvoorstellen. Ook heeft hij ISTT-studenten ingelicht die zich hebben ingeschreven voor master thesis onderzoek in Suriname in 2023-24 en heeft hij de AdeKUS-ISTT samenwerking toegelicht tijdens een USOS bestuursvergadering op 20/04/23.

In november '23 ontmoetten ISTT studenten Mucio Jucá, lokale ISTT promotor bij UNICAP. Tijdens zijn bezoek aan Antwerpen van 8/11/23 tot 15/11/23 begeleidde hij onderzoek in de ISTT studio en gaf hij een TAXI lezing. USOS ontving Mucio op 11/11/23 voor discussies met Sara Geenen, Janus Verrelst, Manon Coulon, Maria José Cordero, Marleen Goethals, Alina Kiel & Daniela Linkevicius De Andrade.

MUCIO JUCÁ
A VIEW ON (SOCIAL)LY RESPONSIBLE
ARCHITECTURE
Thursday November 09 2023 13:00
Mutsaardsstraat 31, 2000 Antwerp
Aula Diepenik K1.6

MO
DU
LOR

Mucio Jucá in de ISTT studio november '23

In november hebben we ook virtueel kennis gemaakt met Sun Kishoen Misier, de nieuwe lokale ISTT promotor bij AdeKUS, die Marciano Dasai vervangt tijdens zijn ambtstermijn als minister van Ruimtelijke Ordening en Milieu van Suriname. Sun wordt bijgestaan door een team van drie copromotoren - Amy Cotino (architect), Jonathan Imang (mobiliteitsexpert) en Suraj Kishoen Misier (mobiliteitsexpert) - om de ISTT-studenten te begeleiden tijdens hun veldwerk in Suriname. De copromotors zullen contact onderhouden met belanghebbenden van de onderzoeksprojecten tijdens rustigere periodes tussen opeenvolgende veldwerkacties. Het nieuwe promotieteam van AdeKUS werd meteen online ingeschakeld tijdens de voorbereiding van het veldwerk (zie 2.2), wat zeer nuttig was voor de nieuwe ISTT-studenten (23-24).

2.4 Intensieve USOS Driedaagse Training, 5-7 februari 2024

Voorafgaand aan hun vertrek naar Suriname en Brazilië kregen de 11 ISTT-studenten een intensieve training over onderzoek in een postkoloniale en interculturele context. Janus Verrelst en Manon Coulon (USOS) organiseerden het programma, dat bestond uit lezingen, discussies over positionaliteiten,

machtdynamiek, ethische overwegingen tijdens onderzoek, sessies over effectieve communicatie, een bewegingsworkshop met een dansdocent en een cultuurschoksessie. Samen met gezamenlijke maaltijden bereidden deze trainingsactiviteiten de studenten niet alleen voor op hun onderzoek, maar zorgden ze ook voor een beter onderling begrip.

2.5 Samenwerking met andere faculteiten van de Universiteit Antwerpen

In september 2023 is ISTT een samenwerking aangegaan met Janus Verrelst om masteropleidingen van verschillende faculteiten van de Universiteit Antwerpen te betrekken bij gezamenlijk masterproefonderzoek in Suriname en Recife. Dit heeft als doel interdisciplinair onderzoek te bevorderen en kennisleemtes op te vullen die in eerdere ISTT-projecten werden geïdentificeerd. Op basis van deze leemtes werden masteropleidingen geselecteerd. Opleidingen in milieuwetenschappen, rechten, biowetenschappen, maritiem en logistiek management en maatschappelijk werk hebben interesse getoond. Professor Joris Beckers (Maritiem en Logistiek Management) stelde onderzoek voor naar fietsmobiliteit en logistiek in Brazilië en Suriname. Een student van Maritiem en Logistiek Management zal in het tweede semester van 2024-25 onderzoek doen in Paramaribo-Zuid, onder begeleiding van Beckers en samen met ISTT-studenten.

2.6 Veldwerk in Suriname en Brazilië, februari-mei 2024

Van half februari tot begin mei 2024 werkten ISTT-studenten samen met collega's van UNICAP in Santo Antônio, Recife, aan participatief actieonderzoek. Lokale promotor Mucio Juca organiseerde een reeks lezingen met belanghebbenden in Stedelijke Vernieuwing en Huisvesting van zowel gemeentelijke als staatsoverheden, evenals vertegenwoordigers van ngo's. Hij vergemakkelijkte ook de contacten met bezettingsbewegingen, ngo's en de afdeling stadsvernieuwing, Recentro. Er werd ook een ontwerpweek gehouden met Recentro voor tijdelijke revitalisering van de openbare ruimte in een wijk van Santo Antônio.

In Suriname werkten studententeams aan stedelijke projecten, ondersteund door AdeKUS co-promotoren. Workshops, participatieve analysemethoden, focusgroepen, presentaties en tentoonstellingen werden hier gebruikt om samen te werken met geïnteresseerde burgers, lokale gemeenschapsontwikkelingsstichtingen, een organisatie van markthandelaren en lokale en nationale overheden.

ISTT promotoren Johan De Walsche, Marleen Goethals en Nathan De Feyter bezochten de projecten in Suriname en Brazilië van 27 februari tot 18 maart 2024. Ze begeleidden de studententeams, stelden nieuwe onderzoeksagenda's op en versterkten de banden tussen de academische wereld en belanghebbenden.

3. Vooruitzichten voor 24-25

3.1 Vier onderzoeksverblijven van twee maanden aan de Universiteit Antwerpen voor UNICAP- en AdeKUS-studenten

In het eerste semester van 24-25 kunnen we met Global Minds-financiering van de Universiteit Antwerpen twee studenten van AdeKUS en twee studenten van UNICAP uitnodigen voor een onderzoeksverblijf van twee maanden bij ISTT.

3.2 Elf studenten opnieuw voor ISTT 24-25

In maart '24 hebben elf studenten van de Universiteit Antwerpen hun subsidieaanvraagdossier afgerond voor onderzoek met ISTT in Suriname en Brazilië in 24-25 op Mobility Online: zes studenten uit de Master Architectuur, drie studenten uit de Master Stedenbouw, één student uit de Master Erfgoedstudies en één student uit de Master Maritiem en Logistiek Management. In het eerste semester zullen deze studenten - in een intercultureel team met studenten van UNICAP en AdeKUS (zie 3.1) - ontwerpgericht participatief actieonderzoek uitvoeren in een sociaal kwetsbaar onderzoeksgebied in Antwerpen, dat geconfronteerd wordt met demografische, klimatologische en/of economische verschuivingen. Daarnaast zullen ze zich voorbereiden op hun onderzoek in sociaal kwetsbare gebieden in Suriname en Brazilië. We verwachten dat de interactie binnen deze interculturele teams niet alleen mondiale vorming en wederzijds leren bevordert, maar ook studenten van de Universiteit Antwerpen voorbereidt op onderzoek in een postkoloniale context met verschillende culturen.

Het Beatrix team (Regonia Pina, Amy Cotino, Jonathan Imang, Eline Delanghe, Aaron Schuerman en Marie Stalpaert) voor het theater Moengo april '24

USOS

Powered by UAntwerp

Het Latour-team (Marien Spetz, Lars Vermeulen, Jhelisa Wielkens en medeonderzoekers van Latour) bij het gemeenschapsgebouw van STIBULA (Stichting Buurtwerk Latour) april '24

USOS

Powered by UAntwerp

Het marktteam (Emelie Mason, Floor Arnouts, Jonathan Imang, Amy Cotino en Suraj Kishoen Misier) aan het werk op de Centrale Markt in Paramaribo 24 april.

USOS

Powered by UAntwerp

Mucio Jucá (UNICAP), Pedro Guedes en Alissi (Recentro) en studenten van UNICAP en UAntwerpen (Manon Goedefroo, Cédric Delbeke en Sarah van der Bijl) tijdens veldwerk in Recife-Santo Antônio april '24

Marleen Goethals, Johan De Walsche & Nathan De Feyter

USOS

Powered by UAntwerp

Marokko

Vrouwen en diabetesmanagement

In Oujda, de Marokkaanse regio naast de Algerijnse grens, werd een prevalentie van 10% van type 2 diabetes (T2D) gerapporteerd. Regionale barrières en facilitatoren voor de behandeling van T2D werden geïdentificeerd in een gezamenlijk project van de Université Mohammed Premier en de Universiteit Antwerpen. De toenemende verstedelijking bleek een risicofactor te zijn voor een zittende levensstijl. De helft van de deelnemers was analfabeet, 84% had geen beroep, 71% had obesitas of overgewicht en 57% was lichamelijk inactief. Naast medicatie zijn geschikte gezonde eetgewoonten en lichaamsbeweging nodig om T2D aan te pakken. De huidige gezondheidszorg is echter niet voor alle lagen van de bevolking even toegankelijk. Volgens de WHO voldoet het totaal aantal verpleegkundigen, vroedvrouwen en artsen (2,12, <https://idea.usaid.gov/cd/morocco/health>) niet aan het voorgestelde minimum van 2,5. Meer zorgverleners werken in privépraktijken. Meer zorgverleners werken in particuliere praktijken, waardoor de uitgaven voor gezondheidszorg voor Marokkaanse gezinnen toenemen. In Oujda liggen deze hoger dan de mondiale en regionale gemiddelden. Het armere deel

van de gemeenschap heeft geen financiële middelen om de privépraktijken te bezoeken of meer gespecialiseerde zorg te ontvangen (<https://idea.usaid.gov/cd/morocco/health>).

De lokale gezondheidscentra, centres de santé (LHC's), werken gratis zodat de armste burgers kunnen voorzien in de basisbehoeften op het gebied van persoonlijke gezondheid. Diabetespatiënten worden structureel geholpen door verpleegkundigen die gratis medicatie en begeleiding geven. Diëtisten of fysiotherapeuten zijn niet beschikbaar in LHC's en zijn bovendien erg zeldzaam in de regio. Er zijn dus niet altijd adequate zorgverleners aanwezig. Het volgen van een specifiek voedingsplan of een koolhydraatarm dieet ontbreekt meestal. Gerichtte activiteiten om de activiteit van patiënten te verhogen ontbreken door gebrek aan kennis, personeel en tijd. Voor vrouwelijke patiënten is het cultureel beperkt om naar de lokale sportcentra te gaan. Genderbewuste sportfaciliteiten zijn te duur of ontbreken. Om niemand achter te laten richten we ons op vrouwen die naar LHC's gaan, omdat zij een essentiële maar kwetsbare hoeksteen van de Marokkaanse samenleving vormen. De rol van Marokkaanse vrouwen in het huishouden en maatschappelijke verwachtingen kunnen van invloed zijn op hun vermogen om prioriteit te geven aan hun eigen gezondheid, om zich aan behandelplannen te houden of om toegang te krijgen tot gezondheidszorg.

In nauwe samenwerking met de Marokkaanse overheid, het management van de gezondheidscentra, lokale gezondheidsfunctionarissen en patiënten wordt een specifieke interventie ontwikkeld. Aan het einde van de interventie worden vrouwen met een gezonde levensstijl betrokken om andere vrouwen te coachen. Vanwege het gebrek aan specifieke vaardigheden zullen de Marokkaanse partners voor de ontwikkeling van de interventie samenwerken met Vlaamse partners uit de gezondheidszorg en het hoger onderwijs, die gespecialiseerd zijn in dieetaanpassingen en coaching van lichaamsbeweging.

USOS

Powered by UAntwerp

Om duurzame ontwikkeling te stimuleren, nam USOS deel aan de voorbereiding van de interventie door middel van een bilaterale uitwisseling van academici en gezondheidsprofessionals uit Oujda en Antwerpen. Deze laatsten nemen deel aan de uitwisseling met een lerende houding om te leren over gender- en cultuurgevoelige benaderingen in het beheer van T2D. Door zich te richten op vrouwen die minder toegang hebben tot de juiste gezondheidszorg, worden de ongelijkheden op het gebied van gezondheid en gender voor vrouwen aangepakt (SDG 5, SDG 3).

Samenwerking met de Marokkaanse vereniging voor gezinsplanning

Op basis van de ervaring van het project rond kansarme vrouwen en diabetes werd een nauwe samenwerking opgezet met Prof. Dr. Abdellatif Maamri, uitvoerend directeur van de Association Marocaine de Planification Famille en academicus aan de Université Mohammed Premier. In het kader van de USOS-doelstellingen werken de partners van de Universiteit Antwerpen sinds kort samen op het vlak van seksuele en reproductieve gezondheidseducatie. Prof. Maamri is voorlopig betrokken bij de voorbereiding van de komende studentenuitwisseling. Op verzoek van de AMPF faciliteren de Antwerpse partners ook contacten tussen basisscholen in Antwerpen en de AMPF om een educatieprogramma over seksuele hygiëne te ontwikkelen in basisscholen in Marokko. Tot nu toe werd geen bijkomend USOS-budget gebruikt om deze activiteiten te ondersteunen. Een mogelijk colloquium met Antwerpse en Marokkaanse partners wordt in de toekomst georganiseerd.

Bart Van Rompaey

Nicaragua

1. Willekeurige sluiting en inbeslagname van ons partnerinstituut

Op 15 augustus 2023 werd de Universidad Centro Americana van Managua-Nicaragua (UCA), de belangrijkste partner van USOS in Nicaragua, door de Nicaraguaanse justitie beschuldigd en veroordeeld (zonder proces) voor "terrorisme". Deze onzinnige beslissing was het resultaat van een langere en voortdurende extreem harde autoritaire wending in Nicaragua die elke vorm van kritische stemmen in het land tot zwijgen heeft gebracht, willekeurige sluiting en inbeslagname van de bezittingen van niet-gebonden ngo's (enkele duizenden) en universiteiten (26 in totaal) die passen in het beleid van de Nicaraguaanse regering om alle plaatsen van onafhankelijk en kritisch denken en handelen te verbieden en Nicaragua te transformeren in een centraal gecontroleerde totalitaire eenheidsstaat. Zelfs als deze processen door de regering als "legaal" worden gepresenteerd, is het duidelijk en internationaal erkend dat het rechtssysteem zijn autonomie heeft verloren en volledig is afgestemd op de willekeurige acties van het autoritaire regime. Vervolgens confisqueerde de Nicaraguaanse regering UCA en nam de controle over van de universitaire infrastructuur, de bankrekeningen en de activa. Ze kondigde ook de oprichting aan van een nieuwe universiteit (Universidad Nacional Casimiro Sotelo) die gebruik zou maken van de infrastructuur van UCA. Er werden nieuwe autoriteiten en een aantal nieuwe personeelsleden aangesteld, waardoor de vorige personeelsleden hun salaris kwijtraakten en in een economisch onzekere situatie terechtkwamen. Deze nieuwe autoriteiten hebben aangevoerd dat de continuïteit van het onderwijs aan de studenten gewaarborgd zou worden, maar tot nu toe is er geen duidelijkheid over hoe dit concreet zal worden uitgevoerd. Bij eerdere confiscaties van universiteiten zijn we getuige geweest van een zuivering van studenten die als tegenstanders werden geïdentificeerd. Er is ook geen duidelijkheid over de voortzetting van (een deel van) het voormalige personeel van UCA en in hoeverre deze nieuwe instelling eerdere onderzoeks- en stimuleringsactiviteiten zal overnemen. Het is duidelijk dat het doel van deze actie was om het enige overgebleven vrije en kritische onderwijs en onderzoek het zwijgen op te leggen en om UCA te straffen voor haar steun aan de studenten die protesteerden tegen het regime in 2018 en dat de nieuw opgerichte universiteit, net als alle bestaande Nicaraguaanse openbare universiteiten, een nieuwe plek zal worden voor de indoctrinatie van de Nicaraguaanse jeugd.

USOS heeft decennialang voornamelijk samengewerkt met Nitlapan, het onderzoeks- en ontwikkelingsinstituut van UCA. Na de arbitraire sluiting van de universiteit werden enkele specifieke activiteiten van Nitlapan, in het bijzonder de technische bijstand in het kader van het partnerschap tussen Nitlapan en de microfinancieringsinstelling Fondo de Desarrollo Local, enkele jaren geleden overgenomen door een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid die door Nitlapan werd opgericht voor haar dienstverlening. Maar deze omvatten niet het hele scala aan activiteiten van Nitlapan, met name het gemeenschapswerk dat in verschillende lokale gebieden werd uitgevoerd en de bijbehorende (actie)onderzoeksprocessen die al tientallen jaren door USOS werden ondersteund. De steun van USOS was in het verleden inderdaad gericht op de versterking van onderzoekscapaciteiten door de opleiding van jonge onderzoekers en de consolidatie van de onderzoeks-actieagenda van Nitlapan op het gebied van territoriale plattelandsontwikkeling (zie bijvoorbeeld het geredigeerde boek 'Rutas de Desarrollo en territorios humanos - Las dinámicas de la vía lacteal en Nicaragua').

2. Partneractiviteiten 2023

Ondanks de sluiting van UCA hebben we onze partnersamenwerking op verschillende vlakken voortgezet.

Onze **onderwijssamenwerking** met Nitlapan-UCA werd in 2023 voortgezet in het kader van het VLIR ICP Connect-programma, dat wordt uitgevoerd door een netwerk van partners waaronder IOB, Nitlapan-UCA, Universidad Andina Simon Bolivar in Ecuador en Pontificia Universidad Javeriana in Colombia, en dat bestaat uit het ontwerp van een pilootversie van een digitaal gemengde 'master in globalisering en ontwikkeling' die in 2025-2027 zal worden geïmplementeerd. Hoewel het programma aanvankelijk sterk gericht was op het institutionele partnerschap op lange termijn tussen IOB-UA en Nitlapan, zijn we er alleen in geslaagd om de formaliteit van dit bilaterale partnerschap te overstijgen door:

- i) de consolidatie van een groep lokale academici die niet alleen in Nicaragua actief zijn, maar ook betrokken zijn bij gezamenlijke onderwijs- en onderzoeks-/outreach-activiteiten, en verbonden zijn met diverse niet-academische actoren in andere Midden-Amerikaanse landen. Deze groep is op een andere manier getroffen door de sluiting, omdat het bestaat uit slechts twee personen die voltijds door Nitlapan werden ingehuurd (een academicus en een ondersteunend personeelslid), terwijl vier andere onderzoekers-docenten slechts geassocieerde onderzoekers waren bij Nitlapan, wat betekent dat ze ook verbonden waren aan andere instellingen, in andere Midden-Amerikaanse landen.
- ii) de integratie van deze groep binnen het IOB-UA netwerk via gedeelde publicaties, gedeelde onderzoeksprojecten, co-teaching processen binnen IOB-UA Master programma's in Antwerpen en belangrijke bijdragen in het debat over decoloniale perspectieven dat momenteel plaatsvindt aan de IOB-UA.
- iii) de uitvoering van een strategie waarbij we ons partnerschap op langere termijn met Nitlapan hebben ingebed in een breder academisch regionaal netwerk met partners in Colombia en Ecuador, gebaseerd op beginselen van solidariteit en samenwerking en met meer flexibiliteit om de projectstrategie en -activiteiten aan te passen aan mogelijke (politieke) crises

De onderzoekssamenwerking werd ook in 2023 voortgezet. Als vervolg op het Belmont-project werkten we verder aan een collectieve eindpublicatie voor een speciale uitgave in het tijdschrift *Global Environmental Change* en behield IOB de steun voor het netwerk van citizen science-weerstations dat binnen het project werd ontwikkeld. Verschillende voormalige UCA- en/of Nitlapan-onderzoekers bleven aan de UA werken, hetzij als doctoraatsstudent bij IOB-UA (**Alder Contreras, René Rodriguez, Milagros Romero**), hetzij als postdoctoraal onderzoeker bij IOB-UA (**Pierre Merlet**, deels binnen een project dat sociaal-ecologische uitdagingen in Nicaragua, Mexico en Canada onderzoekt en deels op het 'digital master' project van IOB, en als coördinator van het VLIR ICP Connect initiatief), of, als ELP fellow binnen USOS en UCSIA (Maria Jose Cordero).

Het **USOS junioronderzoekersprogramma** werd voortgezet met zeven onderzoekers totdat het noodgedwongen werd stopgezet vanwege de sluiting van UCA. Na afloop van het programma onderhielden we de communicatie met de ingeschreven jonge onderzoekers via een Whatsapp-groep en verschillende bijeenkomsten waarin we hen ondersteunden bij hun zoektocht naar studie- en beursmogelijkheden in het buitenland.

Verschillende studenten van ons partnerinstituut UCA hebben ook deelgenomen aan het initiatief **USOS Global Pen Friends** (om veiligheidsredenen zijn de namen van de Nicaraguaanse deelnemers geanonimiseerd): C. uit Nicaragua en Amani Bahiga Theogene uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst 'Technology and innovation for a quality education'; Y. uit Nicaragua en Benjamin Safari uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[The true meaning of quality education](#)'; L. uit Nicaragua en A.N. O'Nymes (pseudoniem) uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[Education as a basis for the development of society](#)'; Myrthe Vanderzeypen uit België en A. uit Nicaragua schreven mee aan de blogtekst 'Female participation for a [quality education](#)'; Myrthe Vanderzeypen uit België en A. uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[The true meaning of quality education](#)'. from Nicaragua co-wrote the blog text '[Female participation in local politics](#)'; H. from Nicaragua and Srijoni Chaki from

India co-wrote the blog text '[Feminist action: current and future perspectives](#)'; G. from Nicaragua and Shreya Gupta from India co-wrote the blog text '[Gender mainstreaming in academia: including female and queer perspectives](#)'; C. uit Nicaragua en Daniella Muyangayanga uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[Fatsoenlijk en waardig werk voor alle mannen en vrouwen](#)'; Kornelio Kabagale uit DR Congo en J uit Nicaragua schreven mee aan de blogtekst '[De strijd tegen besmettelijke ziekten en toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg voor kwetsbare bevolkingsgroepen](#)'; Daniel Nyegezi uit DR Congo en Luna schreven mee aan de blogtekst '[De impact van oorlog en corruptie op de geestelijke gezondheid](#)'; M. uit Nicaragua en Néhémie Kapalata uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[The impact of a high-speed and high-technological society on our mental health](#)'; Hans Murangaza uit DR Congo en M uit Nicaragua schreven mee aan de blogtekst '[Climate adaptation in rural and urban areas](#)'; Laura C. Zamora uit Nicaragua en Amey Prakash uit India schreven mee aan de blogtekst '[Klimaatverandering: bewustzijn en impact](#)'; Gracia Mano uit DR Congo en M. uit Nicaragua schreven mee aan de blogtekst '[Klimaatverandering: focussen op oorzaken of oplossingen?](#)' R uit Nicaragua en Estelle Mulinganya uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[Behoud van waterlichamen](#)'; D uit Nicaragua en Magloire Cikuru Fahari uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[Governing natural resources](#)'; Benoit L'Africain Isia uit DR Congo en Celestef uit Nicaragua schreven mee aan de blogtekst '[Social inequality and human rights: sensibilisering van de bevolking](#)'; SOS (pseudoniem) uit Managua en Nabami (Naomi) uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[Juvenile ageism: recognising children's voices and needs](#)'; J uit Managua en Janne uit België schreven mee aan de blogtekst '[Xenophobia and racism: motieven en tradities in vraag stellen](#)'; Shreya Samui uit India en Emma uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Civic space and democracy: creating peaceful and just societies](#)'; Mayank Bhaskar uit India en N uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Environmental education from a young age](#)'; Balolage Gloire uit DR Congo en Ma uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Education as a lever of change](#)'; Patricia Bisimwa Ansmine uit DR Congo en V uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Gelijke kansen voor alle seksen - een perspectief voor de toekomst](#)'; Shweta Hansda uit India en Crishh (pseudoniem) uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Strijd tegen discriminatie op grond van geslacht en seksuele geaardheid](#)'; D. uit Nicaragua en Timotheüs uit Nicaragua schreven de blogtekst '[Gelijke kansen voor alle seksen - een perspectief voor de toekomst](#)'. uit Nicaragua en Timothee Mulemandeko Buhendwa uit DR Congo schreven mee aan de blogtekst '[Onze fysieke en psychologische relatie tot voedsel: ondervoeding en dieetstoornissen](#)'; Marie Baeten uit België en Ali (pseudoniem) uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Taboes doorbreken over seksuele gezondheid, reproductieve gezondheid en seksueel geweld](#)'; Sakshi Singh uit India en A uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Creating sustainable workplaces](#)'; Arnth J uit DR Congo en L uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Climate change : A need for action](#)'; Diana Ntabaza uit DR Congo en C. uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Climate change : A need for action](#)'; Diana Ntabaza uit DR Congo en C. uit Nicaragua schreven samen de blogtekst '[Climate change : A need for action](#)'. uit Nicaragua schreven mee aan de blogtekst '[Verantwoordelijk worden in het licht van klimaatverandering](#)'.

Tot slot organiseerden we een geldinzamelingsactie om de onderzoekers van UCA te steunen die hun baan verliezen als gevolg van de sluiting van de universiteit. In totaal werd er 1.285 euro ingezameld. We ondersteunden ook de inspanningen van enkele historische bondgenoten van Nitlapan, met name IOB-UA en de jezuïtische ngo ALBOAN, en voormalige medewerkers van Nitlapan om alternatieven te onderzoeken om het werk van het instituut in leven te houden totdat de tijd rijp is voor een wettelijke heroprichting. In het bijzonder werkten we aan een gezamenlijke strategie om USOS te verzoeken om de fondsen die in 2023 en 2024 waren begroot voor de ondersteuning van het Young Researcher-programma van UCA te mogen gebruiken voor de implementatie van een collectief proces van kritisch denken en strategische planning dat moet leiden tot de organisatorische herstructurering van Nitlapan in de huidige crisiscontext, de herformulering van de missie en visie, en voor de collectieve definitie van het "Nitlapanse gedachtegoed" dat volgens ons levend moet worden gehouden.

Pierre Merlet